

SAKSFRAMLEGG

Forslag til ny kommunelov - høring

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Tinn kommunestyre	114/16	08.09.2016

Saksprotokoll i Tinn kommunestyre - 08.09.2016**kl 18:25****Behandling**

Representant Sanja Pasovic SV fremmet følgende tilleggsforslag:

« Tinn kommunestyre går imot forslagene om utvidet innsynsrett og taushetsplikt for folkevalgte, noe vi mener vil svekke lokaldemokratiet. Dette kan medføre at kommunestyret fatter beslutninger basert på opplysninger velgerne ikke kjenner til, og som politikerne ikke kan informere dem om.

Tinn kommunestyre mener bestemmelsene vil være i strid med både hovedprinsippene i offentlighetsloven og også i strid med en helt grunnleggende forståelse av hvordan kommunaldemokratiet fungerer. At man også foreslår å bruke straffeloven for å kneble folkevalgte, er uhørt i et åpent og gjennomsiktig demokrati»

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag, fremmet av representant Pasovic SV, ble vedtatt med 18 mot 5 stemmer.

Vedtak

Lovfesting av det kommunale selvstyret er grunnleggende viktig.

Lovforslaget tydeliggjør også prinsippene for forholdet mellom staten og kommunene på en god måte.

Rolledelingen mellom politikk og administrasjon tydeliggjøres i lovforslaget.

Opprydding i lovverket knyttet til kommunens arbeidsgiveransvar der kommunestyret har det overordnede ansvaret for kommunens arbeidsgiverpolitikk, mens øverste administrative leder får et lovfestet ansvar for det løpende personalansvaret for de ansatte er spesielt viktig.

Rådmannstittelen må fortsatt kunne benyttes – enten som lovbestemt tittel eller en tittel som den enkelte kommune selv kan bestemme å bruke.

Forslaget om absolutt krav til kjønnsbalanse i utvalg som velges ved forholdstallsvalg kan føre at lokaldemokratiet settes til side. Dette forslaget bør vurderes i lys av dette ved fastsettelse av endelige lovbestemmelser.

KS-har i sitt debattheft gode vurderinger på andre punkt i lovforslaget. Tinn kommunestyre slutter seg til disse.

Tinn kommunestyre går imot forslagene om utvidet innsynsrett og taushetsplikt for folkevalgte, noe vi mener vil svekke lokaldemokratiet. Dette kan medføre at kommunestyret fatter beslutninger basert på opplysninger velgerne ikke kjenner til, og som politikerne ikke kan informere dem om.

Tinn kommunestyre mener bestemmelsene vil være i strid med både hovedprinsippene i offentlighetsloven og også i strid med en helt grunnleggende forståelse av hvordan kommunaldemokratiet fungerer. At man også foreslår å bruke straffeloven for å kneble folkevalgte, er uhørt i et åpent og gjennomsiktig demokrati.

Rådmannens innstilling:

Lovfesting av det kommunale selvstyret er grunnleggende viktig.

Lovforslaget tydeliggjør også prinsippene for forholdet mellom staten og kommunene på en god måte.

Rolledelingen mellom politikk og administrasjon tydeliggjøres i lovforslaget.

Opprydding i loverket knyttet til kommunens arbeidsgiveransvar der kommunestyret har det overordnede ansvaret for kommunens arbeidsgiverpolitikk, mens øverste administrative leder får et lovfestet ansvar for det løpende personalansvaret for de ansatte er spesielt viktig.

Rådmannstittelen må fortsatt kunne benyttes – enten som lovbestemt tittel eller en tittel som den enkelte kommune selv kan bestemme å bruke.

Forslaget om absolutt krav til kjønnsbalanse i utvalg som velges ved forholdstallsvalg kan føre at lokaldemokratiet settes til side. Dette forslaget bør vurderes i lys av dette ved fastsettelse av endelige lovbestemmelser.

KS-har i sitt debattheft gode vurderinger på andre punkt i lovforslaget. Tinn kommunestyre slutter seg til disse.

Innledning:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt **NOU 2016: 4 Ny kommunelov** på høring med høringsfrist **6. oktober 2016**. Forslaget til ny kommunelov er på 461 sider og er ikke vedlagt denne saken. Dokumentet kan imidlertid tid hentes på følgende nettadresse: www.regjeringen.no/id2478743.

KS har utarbeidet et debattheft for høringsarbeidet til hjelp for den enkelte kommune. Dette debattheft er vedlagt saken og gir en god oversikt over forslagene til ny kommunelov.

Fakta:

I forslaget til ny kommunelov er følgende temaer trukket fram av KS:

Overordnede vurderinger

Blir det mer selvstyre?

Blir det bedre lokaldemokrati?

Blir kommuneloven enklere og mer tilgjengelig?

Formålsparagrafen (NOU Kap. 3)

Formålsparagrafen slik den er formulert lovfester det kommunale selvstyre.

Kommunalt selvstyre (NOU Kap. 4)

Rammene for det kommunale selvstyre er:

- Kommunen er et eget rettssubjekt (og ikke underlagt statens hierarkiske organisasjon)
- Kommunen tar avgjørelser på eget initiativ og ansvar
- Kommuner skal ha både geografiske grenser og demokratiske lokalvalg

Prinsipper for forholdet mellom staten og kommunene:

- Forholdsmessighetsprinsippet: «Det kommunale selvstyre bør ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål».
- Nærhetsprinsippet: «Offentlige oppgaver bør fortrinnsvis legges til organer som er så nær innbyggere som mulig».
- Finansieringsprinsippet: «Innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk bør kommunen ha frie inntekter som gir økonomisk handlingsrom».

Folkevalgte og folkevalgte organer (NOU Kap. 8.4 og 8.6)

Dagens regler om folkevalgte organer er i hovedsak videreført.

Kommunestyrets rolle er tydeliggjort i lovforslaget. Reglene om formannskap, kontrollutvalg, parts sammensatte utvalg, komiteer og styrer for kommunale institusjoner videreføres.

Ordførers rolle blir styrket (NOU Kap. 10) ved å gi forslagsrett i alle utvalg (unntatt kontrollutvalg), myndighet til å opprette utvalg på eget initiativ og myndighet til å treffe vedtak som ikke har prinsipiell betydning og enkelte hastevedtak. Kommunestyret selv kan bestemme direktevalg av ordfører.

Ellers omhandler forslaget tydeliggjøring og endring av reglene for fritak, suspensjon o.l. av ordfører (Kap. 12).

Krav til kjønnsbalanse i folkevalgte organ skjerpes (Kapittel 13).

Det gis bestemmelser om godtgjøring og velferdsgoder til folkevalgte (Kap. 14).

Folkevalgte organs innsynsrette utvide og medlemmenes taushetsplikt klargjøres (Kap. 15). Saksbehandlingsreglene herunder reglene om møteoffentlighet videreføres i hovedsak (Kap 16). Adgangen til fjernmøter utvides.

Reglene om kommunestyrets delegering til andre folkevalgte organer og rettssubjekter klargjøres (Kap. 8.7). Kommunestyret står fritt til å organisere innstillingsretten slik det ønsker.

Informasjon og innbygger deltakelse

Det foreslås utvidet plikt for kommunen til å informere om kommunal virksomhet og virksomheter som andre rettssubjekter utfører for kommunen (Kap 6).

Reglene om innbyggerdeltagelse og folkeavstemminger videreføres i hovedsak. Kravet til antall underskrifter for innbyggerforslag økes, men det fastsettes en øvre grense på 1000 underskrifter for at slike forslag kan behandles (Kap 7).

Administrasjon (NOU Kap. 8.5 og 8.6)

Tittelen til øverste administrative leder (rådmann) foreslås til Kommunedirektør.

Ledelsesansvaret til øverste administrative leder presiseres til å gjelde innenfor instruks, retningslinjer eller pålegg som kommunestyret gir.

Øverste administrative leder har ansvar for forsvarlig utredning av saker til folkevalgte organ: «Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak».

Øverste administrative leder gis et selvstendig ansvar for å gjøre folkevalgte organ oppmerksom på særskilte iverksettelsesutfordringer: «Hvis kommunedirektøren blir oppmerksom på faktiske og rettslige spørsmål som har sentral betydning for iverksettelsen av vedtaket, skal han eller hun gjøre det folkevalgte organet oppmerksom på det på en egnet måte».

Øverste administrative leder får lovfestet ansvar for løpende personalansvar for de ansatte (ansettelse, oppsigelse, tjenestlig reaksjon m.m.)

Kommunestyret har fortsatt ansvaret for ansettelse av øverste administrative leder samt et overordnet ansvar for arbeidsgiverpolitikk.

Organer (utvalg, arbeidsgrupper mm) skal enten være folkevalgte eller administrative.

Kommunal økonomi

Det foreslås en formålsbestemmelse som legger til grunn at kommunens økonomiske handleevne skal ivaretas over tid. Det foreslås en lovfestet plikt til å benytte finansielle måltall som verktøy for den langsiktige styringen av kommunens økonomi – som for øvrig Tinn kommune har benyttet de siste 10 årene (Kap. 19.4).

Det kommer bestemmelser om konsernregnskap for kommunens samlede virksomhet, endrede regler for låneopptak og minimumsavdrag på lån og inndekning av merforbruk.

Kommunale foretak og interkommunalt samarbeid (NOU Kap. 11)

Det blir krav om eierskapsmeldinger for virksomhet som drives av selskaper (AS, IKS, interkommunale samarbeid, kommunale foretak o.l.) minst en gang i valgperioden.

Det stilles spørsmål om hvor heldig det er at medlemmer i kommunale foretak også er medlemmer av kommunestyret, men dagens regler videreføres likevel.

Begrepet interkommunalt samarbeid erstattes med kommunesamarbeid. § 27 modellen som gir kommunene adgang til å opprette et styre for å løse felles oppgaver erstattes med en regionrådsmodell og kommunalt oppgavefelleskap.

Egenkontroll

Det påpekes at en styrket egenkontroll vil bygge opp under det kommunale selvstyret og legge til rette for redusert statlig tilsyn med kommunene.

Kommunestyret skal oppnevne et kontrollutvalg til å føre løpende kontroll med kommunens virksomhet på kommunestyrets vegne.

I tillegg har øverste administrative leder et ansvar for å føre kontroll med kommunens virksomhet (internkontroll).

Kontrollutvalget skal minimum ha 5 medlemmer (i dag 3).

Statlig styring og kontroll

Dagens regler om lovlighetskontroll videreføres i hovedsak. Det samme gjelder statlige tilsyn, men disse skal effektiviseres ved bedre samordning av tilsyn rettet mot kommunene.

Hovedtrekkene i ROBEK-bestemmelsene videreføres, men kommuner kan raskere komme på denne listen gitt at akk. underskudd (merforbruk) overstiger 3 % av driftsinntektene. Dessuten foreslås det en tiltakspålegg for kommuner på ROBEK-listen.

Vurdering:

Det er prinsipielt svært viktig at det kommunale selvstyret blir lovfestet i den nye kommuneloven. Det er også viktig at bestemmelser om kommunesektoren blir lagt i kommuneloven og ikke i særlovene. Videre tydeliggjør lovforslaget prinsippene for forholdet mellom staten og kommunene.

De foreslåtte endringene klargjør også rolledelingen mellom politikk og administrasjon i kommunene på en tydeligere måte. Dette for å sikre et godt samspill som igjen er viktig for en sterk og tydelig folkevalgt styring av kommunen. Det er spesielt viktig med en opprydding i lover og forskrifter knyttet til kommunens arbeidsgiveransvar der kommunestyret har det overordnede ansvaret for kommunens arbeidsgiverpolitikk, mens øverste administrative leder får et lovfestet ansvar for det løpende personalansvaret for de ansatte.

Kommunelovutvalgets flertall foreslår å lovfeste at tittelen på leder av kommunens administrasjon skal være kommunedirektør. De aller fleste kommuner bruker tittelen rådmann på kommunens administrasjonssjef. Flertallet i lovutvalget mener imidlertid at tittelen rådmann bør unngås fordi den ikke er kjønnsnøytral og i liten grad selvforklarende. Rådmann er på den andre siden en innarbeidet tittel som kun blir brukt om øverste administrative leder i kommunesektoren. Det bør således vurderes om det ikke bør åpnes for at rådmannstittelen fortsatt kan benyttes – enten som lovbestemt tittel – eller som mindretallet er inne på – en tittel som den enkelte kommune selv kan vurdere å bruke.

Forslaget om absolutt krav til kjønnsbalanse i utvalg som velges ved forholdstallsvalg kan føre at lokaldemokratiet settes til side. Dette forslaget bør vurderes i lys av dette ved fastsettelse av endelige lovbestemmelser.

KS har i sitt debatthefte gode vurderinger på andre punkt i lovforslaget og rådmannen anbefaler at Tinn kommunestyre slutter seg til disse.

Konklusjon:

Lovfesting av det kommunale selvstyret er grunnleggende viktig.

Lovforslaget tydeliggjør også prinsippene for forholdet mellom staten og kommunene på en god måte.

Rolledelingen mellom politikk og administrasjon tydeliggjøres i lovforslaget.

Opprydding i loverket knyttet til kommunens arbeidsgiveransvar der kommunestyret har det overordnede ansvaret for kommunens arbeidsgiverpolitikk, mens øverste administrative leder får et lovfestet ansvar for det løpende personalansvaret for de ansatte er spesielt viktig.

Rådmannstittelen må fortsatt kunne benyttes – enten som lovbestemt tittel eller en tittel som den enkelte kommune selv kan bestemme å bruke.

Forslaget om absolutt krav til kjønnsbalanse i utvalg som velges ved forholdstallsvalg kan føre at lokaldemokratiet settes til side. Dette forslaget bør vurderes i lys av dette ved fastsettelse av endelige lovbestemmelser.

KS-har i sitt debattheft gode vurderinger på andre punkt i lovforslaget. Tinn kommunestyre slutter seg til disse.

Vedlegg:

- 1 16/1559-2 Høring - Kommunelovutvalgets utredning 2016: 4 - Ny kommunelov
- 2 Medlemsdialog i KS - vedr høring av forslag til ny kommunelov
- 3 KS - debattgrunnlag om ny kommunelov

Journalposter i saken:

1	I	07.04.2016	16/1559-2 Høring - Kommunelovutvalgets utredning 2016: 4 - Ny kommunelov	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
2	I	24.08.2016	Medlemsdialog i KS - vedr høring av forslag til ny kommunelov	KS
3	S	26.08.2016	Forslag til ny kommunelov - høring	